

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Ndc/21/2025
Identifikačné číslo spisu:	1425208620
Dátum vydania rozhodnutia:	11.12.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Nora Halmová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1425208620.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci žalobcu L.. O. Č.I.V., narodeného XX. Z. XXXX, Š., M. X, proti žalovanej O. G., narodenej XX. D. XXXX, N., M. X, o vrátenie preplatku na výživnom, vedenom na Mestskom súde Bratislava II pod sp. zn. 40P/133/2025, o nesúhlase Mestského súdu Bratislava II s postúpením sporu, takto

rozhodol:

Nesúhlas Mestského súdu Bratislava II s postúpením sporu Mestským súdom Bratislava IV j e d ô v o d n ý.

Na prejednanie sporu j e p r í s l u š n ý Mestský súd Bratislava IV.

Odôvodnenie

1. Návrhom doručeným Mestskému súdu Bratislava IV dňa 17. septembra 2025 navrhovateľ žiadal zrušiť jeho vyživovaciu povinnosť, pričom sa zároveň domáhal uloženia povinnosti oprávnenej osobe vrátiť sumu výživného, ktorá bola uhradená od mesiaca september 2025 (vrátane). Mestský súd Bratislava IV prípisom zo dňa 29. septembra 2025 vec s poukazom na § 3 ods. 3, § 5 a § 6 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. CMP v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CMP“) postúpil Mestskému súdu Bratislava II ako súdu kauzálnu príslušnému.

2. Mestský súd Bratislava II s postúpením nesúhlasil, nakoľko z návrhu na začatie konania vyplýva, že maloleté dieťa zomrelo 13. augusta 2025 a žalobca žiada vrátenie výživného od mesiaca september 2025. Predmetom konania je teda uloženie povinnosti vrátiť poskytnuté výživné v čase, kedy už vyživovacia povinnosť neexistovala. Žalobca teda žiada o vrátenie bezdôvodného obohatenia a preto je na konanie príslušný Mestský súd Bratislava IV. Vec predložil v súlade s § 6 ods. 2 CMP Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) na rozhodnutie o príslušnosti, ako najbližšie spoločne nadriadenému súdu.

3. V danom prípade ide o spor o kauzálnu príslušnosť medzi Mestským súdom Bratislava II a Mestským súdom Bratislava IV. Pojem „spoločne nadriadený súd“ použitý zákonodarcom v § 43 ods. 2 CSP (resp. aj (§ 6 ods. 2 CMP) je na účely rozhodovania o príslušnosti v danej veci potrebné interpretovať aj s

ohľadom na funkčnú príslušnosť odvolacích súdov. V rodinnoprávnej agende je táto zakotvená v § 3 ods. 5 písm. a) až c) CMP, pričom funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní proti rozhodnutiu vo veciach podľa prvej hlavy a tretej hlavy druhej časti, tretej časti a štvrtej časti, vydanému okresným súdom so sídlom v obvode Krajského súdu v Bratislave, je Krajský súd v Trnave (§ 3 ods. 5 písm. b) CMP). S prihliadnutím na uvedené možno dospieť k záveru, že v konaniach v daných veciach je Mestskému súdu Bratislava II nadriadený Krajský súd v Trnave (kauzálné nadriadený súd). Funkčne príslušným na rozhodnutie o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu je krajský súd, v ktorého obvode má sídlo okresný súd, ktorý rozhodoval v prvej inštancii - v prípade Mestského súdu Bratislava IV je na rozhodnutie o odvolaní príslušný Krajský súd v Bratislave (§ 34 ods. 1 CSP). Vzhľadom na vyššie uvedené je možné uzavrieť, že najbližšie spoločne nadriadeným súdom Mestskému súdu Bratislava II a Mestskému súdu Bratislava IV je Najvyšší súd Slovenskej republiky.

4. Najvyšší súd, ktorý je ako súd spoločne nadriadený Mestskému súdu Bratislava II a Mestskému súdu Bratislava IV podľa § 43 ods. 2 CSP (§ 6 ods. 2 CMP) príslušný na rozhodnutie o príslušnosti, prejednal vec a dospel k záveru, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava II s postúpením veci (sporu) je dôvodný.

5. Podľa § 3 ods. 3 CMP na konanie vo veciach podľa prvej hlavy a tretej hlavy druhej časti, tretej časti a štvrtej časti je pre obvod Mestského súdu Bratislava II miestne príslušný Mestský súd Bratislava II.

6. Podľa ustanovenia § 36 ods. 1 a 2 CSP, konanie sa uskutočňuje na súde, ktorý je na prejednanie príslušný. Príslušnosť sa určuje podľa okolností v čase začatia konania, takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania.

7. Podľa § 43 ods. 1 CSP ak súd postupom podľa ustanovenia § 40 a ustanovenia § 41 CSP zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená.

8. Podľa § 43 ods. 2 CSP ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

9. Podľa § 451 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

10. V nadväznosti na zmeny v kauzálnej príslušnosti súdov zavedené v súvislosti s reformou justície od 1. júna 2023 je potrebné sa v prejednávanej veci zamerať na charakter nároku na vrátenie preplatku vyživovacej povinnosti voči dieťaťu, ktoré zomrelo z hľadiska, či ide o rodinnoprávny alebo civilný nárok.

11. V prípade zániku vyživovacej povinnosti možno plnenie poskytnuté osobou povinnou z vyživovacej povinnosti za účelom plnenia vyživovacej povinnosti voči osobe oprávnenej z vyživovacej povinnosti pokladať za nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia (§ 451 ods. 2 OZ), keďže takéto plnenie je potrebné považovať za plnenie bez právneho dôvodu. K takémuto záveru dospel najvyšší súd pri rozhodovaní o dovolaniach týkajúcich sa nároku na vrátenie preplatkov vzniknutých v dôsledku zániku vyživovacej povinnosti voči plnoletému dieťaťu (pozri 5Cdo/59/2020), ale aj v dôsledku zániku vyživovacej povinnosti voči maloletému dieťaťu v dôsledku osvojenia, keď povinný z vyživovacej povinnosti poskytoval majetkový prospech matke dieťaťa z právneho dôvodu, ktorý odpadol (pozri 4Cdo/147/1999). Za plnenie bez právneho dôvodu možno považovať aj plnenie, ktoré bolo poskytnuté po úmrtí dieťaťa. Právna úprava bezdôvodného obohatenia je subsidiárna vo vzťahu k iným inštitútom súkromného práva v tom zmysle, že sa uplatní výlučne vtedy, ak právne následky majetkovej nerovnováhy nie sú pokryté inou právnou úpravou. Uvedené platí aj o vzťahu právnej úpravy osobitných

právnych predpisov upravujúcich špecifické aspekty bezdôvodného obohatenia v súvislosti so špecifikami príslušného právneho odvetvia, akým je napríklad zákon o rodine.

12. Vzhľadom na uvedené nesúhlas Mestského súdu Bratislava II s postúpením sporu je dôvodný. Na prejednanie sporu je príslušným súdom Mestský súd Bratislava IV (§ 12 ods. 2 CSP, § 13 a § 14 CSP).

13. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.